

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
“NAXÇIVAN” UNIVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm: _____ **B.N.Quliyev**

Tarix: 05 sentyabr 2022

Fənnin Təsviri	Fənn (adı,kredit)	MM və İlk tibbi yardım, 8 - kredit
	Fakültə	Pedaqoji
	Səviyyə (bakalavriat, magistratura)	Bakalavr
	Semestr	Payız semesti
	Təlimçi	Rüstəmovə Sevda Mətləb qızı
	E-mail:	Doktor_seva.1980@outlook.com
	Tel:	0602235005
	Dərs günləri və saatları	II gün I saat, III gün III saat(üst həftə), IV gün III saat
Dili	Azərbaycan	
Baza/Seçmə	Baza	
Tələb olunan dərsliklər və dərs materialları	1. Tibbi biliklərin əsasları Bakı, Azərbaycan Tibb Universiteti	
	2. İlk tibbi yardım, Bakı 1980	
	3. Tibb bacısının məlumat kitabı	
	4. Tibbi biliklərin əsasları S.Əliyev, N.Rzayeva, N.Mikayılzadə	
	5. A.Musayev – MM və Tibbi biliklərin əsasları	
	6. H.Ocaqov-dərslik.	
İstifadə ediləcək web səhifələr	http://www.fhn.gov.az/lejistation/aze/qanunlar/420q.pdf kaizen.az wikipedia.az	
İstifadə ediləcək proqram	Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirliyi 03-08-1046\15 nömrəli 09.07.2018-ci il tarixli məktub əsasında tərtib olunmuş proqram	
Fənnin xülasəsi	Müxtəlif zədələnmələr zamanı ilk yardımın edilməsi qaydaları, fəvqəladəhallarda atılacaq ilk addımlar, müxtəlif xəstəliklər və onlara tutulma yolları və s. haqqında tələbələri məlumatlandırır.	
Fənnin məqsədləri	Tələbələri ilkin biliklərlə tanış etmək və onları hər bir qeyri-adi hala hazırlıqlı etmək	
Öyrənmə nəticələri	1. İlk tibbi biliklər əldə olunur. 2. Xəstəliklər və onların gedişatı öyrənilir. 3. Profilaktik tədbirlər haqqında məlumatı olur.	

Tədris metodları	Mühazirə	Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar verilir
	Qrup müzakirəsi	
	Təcrübi məşğələ	Yeni mövzu əyani vəsaitlərin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah edilməlidir
	Təhlili fəaliyyət	Aralıq və yekun imtahan zamanı tələbələrin mənimsənilmə səviyyəsi yoxlanılır və təhlil edilir
	Simulyasiya	Tələbələrə dərslərə aid fərdi laborator işləri verilməli və simulyasiya proqramlarından istifadə edilərək nəticələr qeyd edilməlidir
	Layihə	Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar verilir
	Digər	Dərsin tədris zamanı mühazirə və seminar məşğələlərinin keçirilməsi nəzərdə tutulur
	Mövzunun mənimsənilməsi	Faiz nisbəti(%) və yə bal
<p>Balların maksimum miqdarı – 100 bal</p> <p>1.Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50 bal</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dərslərdə davamiyyətə görə maksimum – 10 bal - Tələbələrin sərbəst işinə görə maksimum – 10 bal -Seminar (məşğələ) və laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə maksimum – 30 bal <p>Seminar dərslərində tələbənin jurnalda ən azı 3 (üç) qiyməti olduğu halda ona tədrisin bu növü üzrə ballar hesablanır. əks təqdirdə ona bal hesablanmır.</p> <p>2. İmtahan nəticələrinə görə maksimum – 50 bal</p> <p>3. Fənnin mənimsənilməsi qaydası:</p> <p>Semestr ərzində imtahanın nəticəsinə görə toplanan balların cəmi 50-dən yuxarı olan tələbələr fənni mənimsəmiş hesab edilir.</p> <p>51 baldan aşağı – “qeyri kafi” – F 51 – 60 - “qənaətbəxş” – E 61 – 70 – “kafi” – D 71 – 80 – “yaxşı” – C 81 – 90 – “çox yaxşı” – B 91 – 100 – “əla”</p>		
	Cəmi	100

<p>Qiymətləndirmə metodları</p>	<p>Tapşırıqlar: Sərbəst iş mövzuları verilir və semestir sonu yoxlanılıb qiymətləndirilir.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MMTX qüvvələrinin tərkibi və vəzifələri 2. Hadisə yerində ilk yardımın texniki və maddi təchizatı 3. Xroniki şüa xəstəliyi 4. Şok zamanı ilk yardım 5. Qida zəhərlənmələri 6. MMTX-də tibbi köçürmə mərhələləri 7. Sınıqlar, növləri 8. Qanaxmanın növləri 9. Yaralanmalar zamanı sarğıların qoyulması 10. Qida məhsulları ilə zədələnmə 11. Dəm qazı ilə zəhərlənmə 12. İlan sancması zamanı görülən tədbirlər 13. Donmanın ağırlıq dərəcələri 14. Yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə üsulları 15. Zoonoz infeksiyalar 16. Sarğıların növləri 17. Elektrik yanıqları 18. Torpaq altında qalma zamanı ilk tibbi yardım 19. Travmatik sınıqlar 20. Çıxıqlar <p>Təqdimat: Slaydlarla hazırlanan mövzular təqdimat şəklində sunulur və qiymətləndirilir</p>
<p>Qaydalar</p>	<p>Davamiyyət: Fənn üzrə ayrılmış bütün saatların 25%-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır.</p> <p>Buraxılmış imtahan və ya tapşırıqlar: Tələbə planlaşdırılan təqdimatda və ya imtahanda iştirak edə bilməyəcəyi təqdirdə əvvəlcədən məlumat verməlidir. Tam sinif iştirakı və təyin olunmuş ev tapşırığını yerinə yetirilməsi gərəkdir. Tədqiqat işlərində, hazırlanmış layihələrdə istifadə olunan mənbələrə istinad verilməlidir. Bununla birlikdə, tələbə tərəfindən təhlil edilmədən, yalnız istinad və sitatlardan ibarət olan hər hansı bir tədqiqat işi qəbul edilə bilməz. Testlər zamanı köçürmə, təyin edilmiş qaydalara tabe olunmadığı təqdirdə tələbə imtahan nəticəsinin ləğv olunması ehtimalı daxil olmaqla cəzalandırılacaqdır.</p> <p>Təqdimatların / layihə sənədlərinin mövzuları fənni tədris edən müəllim tərəfindən əvvəlcədən müəyyənləşdiriləcəkdir. Müəllim ilə əvvəlcədən razılaşdırıldığı təqdirdə digər tələbələrə əməkdaşlığa icazə verilə bilər.</p>

1			
Həftə	Tarix (ilkin)	Mövzular	Dərslik / Tapşırıqlar / ədəbiyyat
1		MMTX işinin təşkilinin əsas prinsipləri. MMTX yardımının növləri. İlk tibbi yardım. Ümumi həkim yardımı. İxtisaslı həkim yardımı göstərilməsi.	Tibbi biliklərin əsasları Bakı, Azərbaycan Tibb Universiteti
2		Təbii fəlakət və qəzalar zamanı ilkin tibbi yardımın əsas elementləri. İlk yardımın ümumi qaydaları. Canlandırma tədbirləri. Hadisə yerində ilk yardımın texniki və maddi təchizatı.	A.Musayev – MM və Tibbi biliklərin əsasları
3		MMTX-də tibbi köçürmə mərhələləri. Xəstələrin daşınma qaydaları. Zərərçəkənin bir neçə nəfər vasitəsilə daşınması. Sanitar drujinaçıların vəzifələri.	A.Musayev – MM və Tibbi biliklərin əsasları
4		Aseptika və antiseptika. Aseptikanın növləri. Kimyəvi,bioloji, fiziki, mexaniki antiseptika. Dezinfeksiya və sterilizasiya nədir.	S.Cəfərov-Təcili tibbi yardım, Naxçıvan 2020
5		Bədbəxt hadisələr zamanı ilk yardım göstərilməsi. Suda boğulma zamanı ilk tibbi yardım. Torpaq altında qalma zamanı ilk tibbi yardım. Tənəffüs yollarına yad cisimlərin daxil olması zamanı ilk tibbi yardım.	İlkin tibbi yardım, Bakı 1980
6		Zədələnmələr və yaralanmalar zamanı ilk tibbi yardım. Yaraların təsnifatı. Yaraların növləri. Yaraların infeksiyalaşması.Yaralanmalar zamanı ilk yardımın məqsədi.	İlkin tibbi yardım, Bakı 1980
7		Sınıqlar. Çıxıqlar. Dəri tamlığının vəziyyətinə görə sınıqların növləri. Travmatik və Patoloji çıxıqlar. Nəqliyyat immobilizasiyası.	S.Cəfərov-Təcili tibbi yardım, Naxçıvan 2020, Tibbi biliklərin əsasları
8		Travmalarda ətrafların immobilizasiyası. Standart şinlər. Nəqliyyat şinlərinin qoyulma qaydaları və nəqliyyat şinlərinin qoyulma məqsədi.	A.Musayev – MM və Tibbi biliklərin əsasları H.Ocaqov-dərslik.
9		Kütləvi bədbəxt hadisələr zamanı tibbi çeşidləmə (Triaaj). Triaajın əsas məqsədi nədir.Markalanma – Nişanlama. Bədbəxt hadisələr zamanı yaralananların ağırlıq dərəcələrinə görə çeşidlənməsi. Qiymətləndirmə şkalası	Tibbi biliklərin əsasları Bakı-2012
10		Desmurgiya, sarğı və sarğı materialları. SarğılarınqoyulmasınagöstərişlərSarıqların təsnifatı. Materialına görə sarğıların növləri. Hərəkətsizləşdirici sarğılar.	S.Cəfərov-Təcili tibbi yardım, Naxçıvan 2020
11		Şokun təsnifatı. Etiologiyasına görə şokun növləri. Şokun əlamətləri. Şok zamanı ilk yardım.	Tibbi biliklərin əsasları Bakı-2012
12		Termiki yanıqlar və təsnifatı. Yanıqlar zamanı ilk yardım. Yanıqların dərinliyinə görə dərəcələri. Yanıqların səbəbinə görə təsnifatı.	İlkin tibbi yardım, Bakı 1980

13		Elektrik zədələnmələrində ilk yardım. İldırım vurma zamanı ilk yardım. Elektik vurma zamanı yaranan yanıq.	A.Musayev – MM və Tibbi biliklərin əsasları
14		Donmanın əlamətləri və təsnifatı. Donmanın ağırlıq dərəcələri. Donma zamanı ilk yardım. Donmadan qorunma tədbirləri	S.Cəfərov-Təcili tibbi yardım, Naxçıvan 2020
15		İstivurma. Günvurma. İstivurma və günvurmanın əlamətləri. İstivurma və günvurma zamanı ilk yardım göstərilməsi.	Tibbi biliklərin əsasları Bakı, Azərbaycan Tibb Universiteti
16		İlan və həşərat sancması, heyvan dişləməsi zamanı ilk yardım. İlan dişləməsinə şübhə olduqda nələrlə edilməli. Həşərat sancması zamanı ilk yardım elementləri.	Tibbi biliklərin əsasları Bakı-2012
17		Zəhərlənmələr. Zəhərləyici amilin mənşəyinə görə növləri. Qida zəhərlənmələri. Zəhərlənmələr zamanı göstərilən ilk yardım.	İlkin tibbi yardım, Bakı 1980
18		Dəm qazından boğulma zamanı , ilk tibbi yardım. İnhalyasiya yolu ilə zəhərlənmə. Tüstü inhalyasiyası nəticəsində zəhərlənmə.	S.Cəfərov-Təcili tibbi yardım, Naxçıvan 2020
19		Şüa xəstəliyi. Kəskin və xroniki şüa xəstəliyi. Kəskin şüa xəstəliyinin dərəcələri. Əhalinin şüalanmadan mühafizəsi.	A.Musayev – MM və Tibbi biliklərin əsasları
20		Kimyəvi qırğın silahı ocağında ilk tibbi yardım. Zəhərli maddələrin növləri. Boğucu, sinir - iflicedici təsirli zəhərli maddələr.	Tibbi biliklərin əsasları Bakı, Azərbaycan Tibb Universiteti
21		Hava-damcı infeksiyaları. Qripin profilaktikası. Qripin ilkin əlamətləri.	Tibbi biliklərin əsasları Bakı-2012
22		Yoluxucu (infeksiya) xəstəliklər. Mübarizə üsulları. Profilaktik, cari və son dezinfeksiya. Dezinseksiya tədbirləri.	A.Musayev – MM və Tibbi biliklərin əsasları
23		Zoonoz infeksiyalar. Brusellyoz. Quduzluq. Zoonoz infeksiyaların ümumi profilaktik tədbirləri. Transmissiv infeksiyalar.	Tibbi biliklərin əsasları Bakı, Azərbaycan Tibb Universiteti

	Məşğələlərin adı	Saat	Tarix	Qeyd
1	“ MM Və ilk tibbi yardım “ fənni,onun əsas vəzifələri.Tibbi yardımın növləri.İlk tibbi yardım çantasının təşkili	2	15.09.2022	
2	Sağlamlıq və xəstəlik.Müxtəlif zədələnmələr və xəstəliklər zamanı daşınma qaydaları	2	22.09.2022	
3	Zədələnmələr.Zədələnmənin ümumi əlamətləri.Zədələnmələr zamanı ilk tibbi yardım	2	29.09.2022	
4	Desmurgiya.Sarğılar haqqında təlim.Bint sarğılarının qoyulma qaydaları	2	06.10.2022	
5	Elektrik travması və ildırım zədəsi.Suda boğulma və torpaq altında qalma zamanı ilk tibbi yardım	2	13.10.2022	
6	Qida zəhərlənmələri zamanı ilk tibbi yardım.Quduz heyvan və zəhərli ilan dişləməsi zamanı ilk tibbi yardım	2	20.10.2022	
7	Dəm və işıq qazı ilə zəhərlənmə zamanı ilk tibbi yardım	2	27.10.2022	
8	Donma əlamətləri təsnifatı.İstivurma və günvurma zamanı ilk tibbi yardım	2	03.11.2022	
9	İnsult,epilepsiya və isteriya tutmaları zamanı ilk tibbi yardım	2	10.11.2022	
10	Qanaxmalar.Qanaxmaların növləri.Qamaxmalar zamanı ilk tibbi yardım	2	17.11.2022	
11	Yaraların infeksiya fəsadları	2	24.11.2022	
12	Aseptika və antiseptika.İnfeksion xəstəliklər.Tənəffüs yolları,qan,dəri və zoonoz infeksiyaları	2	01.12.2022	
13	Yoluxucu xəstəliklər	2	08.12.2022	
14	Şişlər.Zərərli vərdişlər	2	15.12.2022	
15	Kimyəvi qirgin silahı ocağında ilk tibbi yardım	2	22.12.2022	

İmza:

Fənn müəllimi:

Kafedra müdiri: